

pietersma & spoelstra
ruimtelijke ordening en milieu

BIJLAGE 1

Toetsing Flora- en faunawet

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET VOOR DE BOUW VAN EEN AGRARISCH
BEDRIJF AAN DE ELPERWEG IN ZWIGGELTE.

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2010);
Toetsing Flora- en faunavet voor de bouw van een agrarisch bedrijf aan de Elperweg in Zwiggelte.
Buro Bakker adviesburo voor ecologie BV te Assen,
in opdracht van Pietersma & Spoelstra.*

in opdracht van:

PIETERSMA & SPOELSTRA

contactpersoon:

MEVR J. TAKKEBOS

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE BV

Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643 email: info@burobakker.nl

Projectleiding:

Ir. M.S. Van Kerkvoorde

Veldwerk en rapportage:

Ing. H.J. Steendam

Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING.....	1
1.2	OPZET.....	1
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET	1
1.4	DE VOGELRICHTLIJN EN HABITATRICHTLIJN	2
1.5	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR.....	3
1.6	RODE LIJSTEN.....	3
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE	4
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	4
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	4
2.3	FAUNA.....	5
2.3.1	Vogels.....	5
2.3.2	Zoogdieren	5
2.3.3	Amfibieën, vissen en reptielen	5
2.3.4	Overige fauna.....	5
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET	6
3.1	SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN	6
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP	6
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN	6
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES.....	6

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Pietersma & Spoelstra is bezig met de voorbereidingen rondom de planvorming voor de vestiging van een nieuw te bouwen agrarisch bedrijf aan de Elperweg in Zwiggelte. Het betreft de bouw van een bedrijfsloods, een mestopslag, een woning en de aanleg van een erfverharding op een perceel dat momenteel in agrarisch gebruik is. Omdat bij de werkzaamheden negatieve effecten op in de Flora- en faunawet beschermde soorten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden, is een quickscan noodzakelijk.

Figuur 1: Onderzocht gebied met rood aangegeven. Bron: Google Earth.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd om op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht een beschouwing op te stellen over de aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Daarmee worden soorten bedoeld die worden beschermd door de Flora- en faunawet.

Op 21 januari 2010 is een ecologische verkenning in het gebied uitgevoerd. Daarbij is gelet op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarnaast zijn ook inschattingen gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten op basis van terreinkenmerken.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen. Voor dit project zijn de volgende artikelen van de wet relevant:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.

- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

Categorie 1: Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).

Categorie 2: Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.

Categorie 3: Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels: Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3). Nesten van roofvogels, uilen en enkele kolonievogels zijn jaarrond beschermd en vallen buiten de gedragscode.

1.4 DE VOGELRICHTLIJN EN HABITATRICHTLIJN

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn beide verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd en zijn soorten opgenomen met een

veel strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten. Voor vogels betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien.

Daarnaast zijn in het kader van de Vogelrichtlijn speciale beschermingszones aangewezen, waarin populaties van sommige vogelsoorten extra worden beschermd. Deze speciale beschermingszones, de voormalige Vogelrichtlijngebieden, zijn samen met de gebieden die in het verleden zijn aangemeld in het kader van de Habitatrichtlijn onderdeel van Natura 2000, een Europees netwerk van natuurgebieden. Nederland telt in totaal 162 Natura 2000-gebieden. De officiële aanwijzing tot Natura 2000-gebieden is inmiddels in gang gezet.

De bescherming van de Natura 2000 gebieden is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet, waarin de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn geïmplementeerd. Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Op ongeveer 3 kilometer van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied "Het Elperstroomgebied". Het Elperstroomgebied is aangewezen vanwege de aanwezigheid van soortenrijke hooilanden. Mogelijk is een toetsing aan de Natuurbeschermingswet noodzakelijk. Dit dient afgestemd te worden met het bevoegd gezag (Provincie Drenthe).

1.5 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland en heeft tot doel om de natuurwaarden in het land te stabiliseren. De EHS bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn. Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur.

1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Rode Lijsten hebben een signaleringsfunctie en hebben geen juridische status. Alleen Rode lijstsoorten die ook in de Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet zijn opgenomen, genieten een vorm van bescherming. In dit rapport is aangegeven of soorten op een Rode lijst staan.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Het plangebied heeft een volledig agrarische bestemming en is momenteel ingezaaid met groenbemester. De meeste natuurwaarden kunnen worden gevonden langs de randen van het plangebied. Aan de westkant ligt een klein, sterk geaccidenteerd eikenbosje met veel open plekken. Ook in de berm langs de Elperweg zijn de natuurwaarden iets hoger. Oppervlaktewater komt niet voor in en ook niet in de directe omgeving van het plangebied.

Figuur 2: Impressie van het plangebied.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

De vegetatie in het plangebied wordt gedomineerd door akkerbouwgewassen. Het perceel was ten tijde van het veldbezoek ingezaaid met een groenbemester. Daartussen zijn alleen enkele algemene akkeronkruiden aangetroffen zoals Vogelmuur, Kropaar en Straatgras.

In de berm langs de Elperweg werd een soortenrijkere vegetatie aangetroffen. Onder de wegbeplanting van Zomereik en Berk werden diverse soorten aangetroffen van relatief schrale omstandigheden zoals Duizendblad, Brem, Smalle weegbree en Struikheide. Op basis hiervan mag verwacht worden dat ook het lichtbeschermde Grasklokje in de berm groeit.

Een soortgelijke vegetatie werd gevonden aan de westkant van het plangebied. Hier werd relatief veel Struikheide aangetroffen. Daarnaast soorten als Meidoorn, Brem, Pijpenstrootje, Berk en Zomereik.

Hoewel het veldbezoek in de winter (buiten het groeiseizoen) is uitgevoerd, heeft dit niet geleid tot het missen van juridisch zwaarder beschermde soorten. Deze kunnen op basis van terreineigenschappen worden uitgesloten.

2.3 FAUNA

Op basis van het aangetroffen biotoop kan een klein aantal beschermde diersoorten in het onderzoeksgebied voorkomen. Hieronder wordt de verwachte aanwezige fauna per soortgroep beschreven.

2.3.1 VOGELS

Het veldbezoek is na het broedseizoen gebracht, waardoor broedvogels niet konden worden waargenomen. Het plangebied is niet geschikt voor weidevogels doordat het landschap te besloten is. De enige broedvogels die in het plangebied worden verwacht in de bosrand ten westen van het plangebied. Hier is voldoende dekking aanwezig in de vorm van opgaande elementen en een dichte kruidlaag. Hier kunnen ondermeer Boompieper en Geelgors worden verwacht. Soorten met een jaar rond beschermde nestplaats zijn niet in en in de directe omgeving van het plangebied aangetroffen.

2.3.2 ZOOGDIEREN

In het plangebied zijn sporen gevonden die duiden op verblijfplaatsen van de licht beschermde Mol (molshopen) en Veldmuis (bewoonde holletjes). Vooral deze laatste is op de grens met het naastgelegen bosje in hoge dichtheden aanwezig. Verblijfplaatsen van andere soorten zijn vooral aanwezig in de dekking van het naastgelegen bosje. Hier werden sporen gevonden van Ree en Haas en zijn op basis van terreineigenschappen Rosse woelmuis, Bosmuis, Bosspitsmuis en Egel te verwachten. Deze soorten hebben geen verblijfplaatsen in het plangebied, maar kunnen er wel foerageren. Alle gevonden en te verwachten soorten zijn licht beschermd. Soorten met een juridisch zwaarder beschermde status zijn niet in het plangebied aanwezig.

2.3.3 AMFIBIEËN, VISSSEN EN REPTIELEN

Water ontbreekt in het plangebied. Het plangebied is dan ook ongeschikt voor amfibieën en vissen. Voor beschermde reptielen is in het plangebied geen geschikt leefgebied aanwezig.

2.3.4 OVERIGE FAUNA

Overige soorten zoals beschermde vlinders en libellen worden niet verwacht, hiervoor is geen geschikt biotoop aanwezig.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft voor de aangetroffen en mogelijk aanwezige beschermde soorten het beschermingsregime aan. Voor schade aan soorten uit de eerste categorie geldt een algehele vrijstelling. Voor de soorten uit de tweede en derde categorie dient over het algemeen ontheffing te worden aangevraagd. In § 3.4 wordt dit nader uitgewerkt.

Soortgroep	Soort	Type waarneming	Tab1	Tab2	Tab3
Flora	Grasklokje <i>Campanula rotundifolia</i>	A	X		
Zoogdieren	Veldmuis <i>Microtus arvalis</i>	B	X		
	Mol <i>Talpa europea</i>	B	X		
Vogels	Alle broedvogels	A			X

Tabel 1: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het plangebied voorkomende beschermde fauna. Type waarneming: A=waarschijnlijk aanwezig, B=sporen/holen/nesten aanwezig, C=zichtwaarneming, D=mogelijk aanwezig, nader onderzoek noodzakelijk. Tabel 1=algemene maar beschermde soorten, Tabel 2=overige soorten, Tabel 3=strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Bij een beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet zijn in de eerste plaats vaste verblijfplaatsen en groeiplaatsen van belang. Daaronder valt ook de functionele leefomgeving die nodig is om te overleven, zoals foerageergebied.

Wanneer de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd kunnen deze mogelijk leiden tot de vernietiging van nesten van vogels die in het plangebied broeden. Dit geldt vooral voor eventuele werkzaamheden in de bosrand aan de westkant van het plangebied.

De werkzaamheden kunnen daarnaast leiden tot het verdwijnen van leefgebied en verblijfplaatsen of groeiplaatsen van enkele licht beschermde soorten (tabel 1 Flora- en faunawet). De negatieve effecten zullen echter niet leiden tot het vernietigen van hele populaties. Het betreft allemaal algemene soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Mitigerende maatregelen zijn aan de orde bij broedvogels. Vanwege het voorkomen van broedvogels is het noodzakelijk om werkzaamheden in de bosrand (kappen en snoeien) buiten het broedseizoen uit te voeren. Overige werkzaamheden (de bouw van het bedrijf) kunnen wel gedurende het broedseizoen worden uitgevoerd, omdat het grootste deel van het plangebied ongeschikt is voor broedvogels.

Voor schade aan soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de Flora- en faunawet (tabel 1 soorten) hoeft niet te worden gecompenseerd. Op deze soorten is de zorgplicht wel van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet, zie § 1.3). De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen.

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Vanwege het voorkomen van enkele broedvogels in het plangebied moeten de werkzaamheden (het kappen en snoeien van bomen en struiken in de bosrand) buiten het broedseizoen (half maart tot half juli) plaatsvinden.

Alle andere gevonden en te verwachten soorten in het plangebied zijn licht beschermd. Voor deze soorten geldt een vrijstelling. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft voor deze soorten niet te worden aangevraagd. De algemene zorgplicht (zie § 1.3) is dan wel van kracht.